विज्ञातमेवं भवतु करिष्ये प्रियमात्मनः। गत्वाश्रमपदाद्दूरमुटजं कृतवांस्तु सः।
तत्र वेदीश्च भूमिश्च देवतायतनानि च। निवेश्य भरतश्रेष्ठ नियमस्थोऽभवन्मुनिः।
अभिषेकांश्च नियमान् देवतायतनेषु च। बलिञ्च कृत्वा जुह्वाच देवताश्चाप्यपूजयत्।
सङ्कल्पनियमोपेतः फलाहारो जितेन्द्रियः। नित्यं सन्निहिताभिस्तु औषधीभिः फलैस्तथा।
अतिथीन् पूजयामास यथावत्समुपागतान्। एवं हि सुमहान् कालो व्यत्यक्रामत तस्य वै। ४५
अथास्य मुनिरागच्छत्सङ्गत्वा वै तमाश्रमं। सम्पूज्य स्वागतेनर्षिं विधिवत्समतोषयत्।
अनुकूलाः कथाः कृत्वा यथागतमपृच्छत। ऋषिः परमतेजस्वी धर्म्मात्मा संशितव्रतः।
एवं सुबहुशस्तस्य शूद्रस्य भरतर्षभ। सोऽगच्छदाश्रममृषिः शूद्रन्द्रष्टुं नरर्षभ।
अथ तं तापसं शूद्रः सोऽब्रवीद्भरतर्षभ। पितृकार्य्यं करिष्यामि तत्र मेऽनुग्रहं कुरु।
बाढमित्येव तं विप्र उवाच भरतर्षभ। शुचिर्भूत्वा स शूद्रस्तु तस्यर्षेः पाद्यमानयत्। ४६०
अथ दर्भांश्च वन्याश्च औषधीर्भरतर्षभ। पवित्रमासनञ्चैव वृषीञ्च समुपानयत्।
अथ दक्षिणमावृत्य वृषीश्चरमशैर्षिकीं। कृतामन्यायतो दृष्ट्वा तं शूद्रमृषिरब्रवीत्।
कुरुष्वैतां पूर्व्वशीर्षां भवांश्चोदङ्मुखः शुचिः। स च तत्कृतवान् शूद्रः सर्व्वं यदृषिरब्रवीत्।
यथोपदिष्टं मेधावी दर्भार्घ्यादि यथातथं। हव्यकव्यविधिं कृत्स्नमुक्तं तेन तपस्विना।
ऋषीणां पितृकार्य्ये च स च धर्म्मपथे स्थितः। पितृकार्य्ये कृते चापि विसृष्टः स जगाम ह। ४६५
अथ दीर्घस्य कालस्य स तप्यन् शूद्रतापसः। वने पञ्चत्वमगमत्सुकृतेन च तेन वै।
अजायत महाराजवंशे स च महाद्युतिः। तथैव स ऋषिस्तात कालधर्म्ममवाप ह।
पुरोहितकुले विप्रः सञ्जातो भरतर्षभ। एवन्तौ तत्र सम्भूतावुभौ शूद्रमुनी तदा।
क्रमेण वर्द्धितौ चापि विद्यासु कुशलावुभौ। अथर्व्ववेदे वेदे च बभूवर्षिः सुनिष्ठितः।
कल्पप्रयोगे चोत्पन्ने ज्योतिषे च परङ्गतः। साङ्ख्ये चैव परा प्रीतिस्तस्य चैवं व्यवर्द्धत। ४७०
पितर्य्युपरते चापि कृतशौचस्तु पार्थिवः। अभिषिक्तः प्रकृतिभी राजपुत्रः स पार्थिवः।
अभिषिक्तेन स ऋषिरभिषिक्तः पुरोहितः। स तं पुरोधाय सुखमवसद्भरतर्षभ।
राज्यं शशास धर्म्मेण प्रजाश्च परिपालयन्। पुण्याहवाचने नित्यं धर्म्मकार्य्येषु चासकृत्।
उत्स्मयन् प्राहसच्चापि दृष्ट्वा राजा पुरोहितं। एवं स बहुशो राजन् पुरोधसमुपाहसत्।
लक्षयित्वा पुरोधास्तु बहुशस्तं नराधिपं। उत्स्मयन्तञ्च सततं दृष्ट्वाऽसौ मन्युमाविशत्। ४७५
अथ शून्ये पुरोधास्तु सह राज्ञा समागतः। कथाभिरनुकूलाभी राजानञ्चाभ्यरामयत्।
ततोऽब्रवीन्नरेन्द्रं स पुरोधा भरतर्षभ। वरमिच्छाम्यहं त्वेकं त्वया दत्तं महाद्युते।
॥ राजोवाच ॥ वराणां ते शतं दद्यां किमुतैकं द्विजोत्तम। स्नेहाच्च बहुमानाच्च नास्त्यदेयं हि मे तव।
॥ पुरोहित उवाच ॥ एवं वै वरमिच्छामि यदि तुष्टोऽसि पार्थिव। प्रतिजानीहि तावच्च सत्यं तद्वद नानृतं।
॥ भीष्म उवाच ॥ बाढमित्येव तं राजा प्रत्युवाच युधिष्ठिर। यदि ज्ञास्यामि वक्ष्यामि अजानन्नतु संवदे। ४८०